

- Arnold, J. (2000); The Empowering leadership Questionnaire; The construction and validation of a new scale for measuring leader's behavior. Journal of organizational Behavior. Vol. 21. Issue 3, pp. 249-269.
- Blanks, Lesleysnow, (2005); The effects of an affirmative action statement and affirmative action training on perceptions of employee competency, qualifications, and job performance.
- Burcus, cydney (2007); The impact of organizational learning and training on multiple job satisfaction factors.
- Covert, Brend (2007); The effects of communication and interpersonal training on the job satisfaction of certified nursing assistants in nursing home facilities.
- Daft, R. (1999); Organization theory and desingn. USA: Sount western college publishers.
- Davis, K. & Newstrom, J. (2002); Organizational behavior (11th ed). USA: Mcgraw Hill.
- Dee jay, R. & lee, D, (2004); Structural and psychological antecedents of teacher empowerment. USA; the university of Massachusetts.
- Franz, ch. (2004); A cross-cultural study of employee empowerment and organizational justice. PH. D. Dissertation, wayne state university.
- Hobbs, M.E. (2004); System dynamics and empowerment in career of science teachers: A narrative theory. Ph. D. Dissertation. Texas technology university.
- Kathleen, king. (2009); Workplace performance-plus: Empowerment and voice through professional development and democratic processes in healt care traning.
- Khalid, E. (2005); Empowerment and human capital utilization deficit public sectors organizations: Guilt states in comparative perspective. PH. D. Disserlation. The University of Connecticut.
- Light, J. N. (2004); The relationships and effects of employee involvement, employee empowerment, and employee satisfaction by job type in large manufacturing environment. Ph. D. Dissertation capella university.
- Shelton, S.T. (2000); Employee, supervisors, and empowerment in the public sector: the rol of employee trust. Ph. D. Dissertution.
- Son, Jea-Mee, (2008); Reappraising the effects of job training on the labo market outcomes of women in Korea: Essays on theoretcal and empirical analysis.
- Tjosvold (2005); Effect of power concepts concepts and employee performance on managers' empowering.

بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی با نگرش نسبت به ازدواج در دانشجویان مجرد کارشناسی دانشگاه تهران^۱

فاطمه حسین پورلنگرودی^۲، دکتر ربابه نوری قاسم آبادی^۳، دکتر پیروش وکیلی^۴

هدف از پژوهش حاضر، مطالعه بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و نگرش نسبت به ازدواج در بین دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه تهران است. حجم نمونه طبق اصول صحیح و علمی ۳۸۸ نفر است که پس از حذف پرسش‌نامه‌های معیوب، ۳۷۷ پرسش‌نامه باقی مانده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

جهت جمع آوری داده‌ها از ابزار:

الف) پرسش‌نامه دلبستگی بزرگسالان کولینز و رید.

ب) پرسش‌نامه پیش از ازدواج (PMI).

جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین، نمودار و ...) و به منظور آزمون سؤال‌های پژوهش از آمار استنباطی (همبستگی و رگرسیون) استفاده شده است. نتایج نشان داد:

۱. بین سبک دلبستگی ایمن با و نگرش نسبت به ازدواج رابطه معناداری وجود دارد. از روی نمره سبک دلبستگی می‌توان نگرش نسبت به ازدواج را مورد پیش‌بینی قرار داد.

۲. بین سبک دلبستگی اجتنابی با نگرش نسبت به ازدواج رابطه معناداری وجود ندارد.

۳. بین سبک دلبستگی اضطرابی با نگرش نسبت به ازدواج رابطه معناداری وجود ندارد.

۴. بین سبک دلبستگی ایمن با نگرش نسبت به حل تعارض رابطه معناداری وجود دارد.

۵. بین سبک دلبستگی اجتنابی با نگرش نسبت به حل تعارض رابطه معناداری وجود دارد.

۶. بین سبک دلبستگی اضطرابی با نگرش نسبت به حل تعارض رابطه معناداری وجود ندارد.

واژه‌های کلیدی: سبک دلبستگی ایمن، سبک دلبستگی اجتنابی، سبک دلبستگی اضطرابی، نگرش نسبت به ازدواج

۱. این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره است که در دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن انجام شده است.

۲. کارشناس ارشد رشته مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن و کارشناس مرکز مشاوره دانشگاه تهران

۳. استادیار و عضو هیات علمی دانشگاه تربیت معلم (خوارزمی)

۴. دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، گروه علوم تربیتی، رودهن، ایران

مقدمه

ازدواج کردن به معنی درهم آمیختن دو چشم انداز و دو تاریخچه است که شامل ارزش ها و جهان بینی-های متفاوت است. ازدواج یکی از مهم ترین حوادثی است که در زندگی رخ می دهد، لذا واجد توجهی درخور اهمیت است. چهار پدیده مهم زندگی انسان تولد، مرگ، شغل و ازدواج است. این پدیده ها در شکل گیری شخصیت و جهت گیری زندگی انسان نقش قاطع دارد. ازدواج عامل مهمی در ایجاد آرامش و سکون آدمی است. اریک فروم^۱ روان شناس آلمانی می گوید: «انسان از لحظه ای که به دنیا می آید، هرکاری که می کند، برای رفع احساس تنهایی خویش است». وقتی این تنهایی بیشتر شد، بیشتر به تکاپو می افتد تا برای خود یاری دست و پا کند. ازدواج نقش عمده ای در زندگی بشر دارد و عوامل معنوی وجود دارد که در کیفیت و چگونگی این امر مهم موثر می باشد (نظری، ۱۳۸۵). ازدواج علاوه بر پاسخ-گویی به نیاز های جنسی و عاطفی فرد، نیازهای اقتصادی، ارتباطات اجتماعی و فرهنگی او را نیز تنظیم می کند و به سبب اهمیت و تاثیری که دارد، به عنوان هنجاری پذیرفته شده در تمامی کشورهای دنیا به حساب می آید (ساروخانی، ۱۳۸۱).

افراد با خود، یک سری پیش تصویرهایی را به ازدواج می آورند و بعضی انتظارات در ذهن افراد نقش بسته است که کاملاً نیز از آن ها آگاه نیستند. در حقیقت یکی از مشکلات زوج ها، ناشی از استانداردها و فرضیه های ذهنی آن هاست. در واقع انتظاراتی که هر یک از زوجین از دیگری دارد، مبتی بر چارچوب از پیش تعیین شده ای است که می تواند مبتنی بر واقعیت نباشد (ابراهیمی ۱۳۸۷).

در جوامع غربی مطالعات اجتماعی دلالت بر نگرش های دو جانبه ای درباره ازدواج مخصوصاً پذیرش بیشتری از طلاق و عدم قبول یک زندگی سنتی که همزیستی بدون ازدواج نام گرفته است، می کنند. هورویتز^۲ و وایت^۳ (۱۹۹۸) برآورد کرده اند در آمریکا، نزدیک به یک چهارم افرادی که ازدواج نکرده اند، بین سنین ۳۴-۲۵ سال قرار دارند و به همزیستی بدون ازدواج مبادرت ورزیده اند. این نوع همزیستی به عنوان روشی راحت برای به دست آوردن فواید یک رابطه صمیمی بدون تعهد طولانی مدت که مستلزم ازدواج است، می باشد (مارتین^۴ ۲۰۰۱).

ازدواج اولین قدم برای پیوند خانوادگی و پرورش نسل بعد به حساب می آید. از این رو به عنوان مهم ترین و اصلی ترین عامل ارتباطی میان انسان ها معرفی شده است (لارسن^۵ و هلمن^۶، ۱۹۹۴؛ به نقل

1. Erich - Fromm
2. Horwitz
3. white
4. Martin, P.d
5. Larson. J.H
6. Holman, T.B

از روزن گراندن^۱ و مایرز^۲ و هاتیک^۳، ۲۰۰۴). به اعتقاد آلدوس^۴ (۱۹۹۶) یک ازدواج خوب، احساس معنا و هویت را در زندگی برای افراد مهیا می‌کند (به نقل از روزن-گراندن و همکاران ۲۰۰۴).

ازدواج به عنوان مهم‌ترین و عالی‌ترین رسم اجتماعی، برای دستیابی به نیازهای عاطفی و امنیتی افراد بزرگسال، همواره مورد تأیید بوده است. ازدواج رابطه انسانی پیچیده، ظریف و پویایی است که از ویژگی‌های خاصی برخوردار است (ستیر، ۲۰۰۰، ترجمه بیرشک، ۱۳۸۸).

نگرش‌ها و انتظارات نسبت به ازدواج و زندگی زناشویی نقش کلیدی را بازی می‌کند. نگرش‌های افراد به ازدواج می‌توانند سازنده یا مخرب باشند. نگرش‌ها در آنچه فرد می‌گوید و می‌شنود، منعکس می‌شوند و بر ادراک او از دنیای اطراف تأثیر می‌گذارند. نگرش‌ها مولفه‌های عمده‌ای در ازدواج و اداره مسایل زندگی زناشویی هستند (امیدوار ۱۳۸۶).

جوامع، دارای ارزش‌ها، نگرش‌ها و عادات نسبتاً پایداری هستند؛ ولی نه ثابت و غیرقابل تغییر. نسل‌های جدیدتر دارای ارزش‌های متفاوتی هستند؛ در حالی که هنوز ارزش‌ها و نگرش‌های سنتی در میان نسل‌های پیشین جوامع رواج دارد. با جانشین شدن نسل‌های جوان‌تر به جای افراد نسل‌های گذشته جهان بینی متداول در جوامع دگرگون می‌شود (اینگه‌هارت^۵، ۱۳۸۲). نگرش‌ها و ارزش‌های افراد جامعه با توجه به مقتضیات و شرایط در حال تغییر محیط (اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی) و همچنین تجربه‌هایشان در طول فرآیند جامعه‌پذیری شکل می‌گیرد و تغییر می‌کند.

اما با این وجود، در سال‌های اخیر نگرش جوانان نسبت به ازدواج و تشکیل خانواده جهت‌گیری منفی یافته و به دنبال این نگرش منفی تباهی اخلاقی، اجتماعی و اقتصادی در جوانان عمومیت یافته است (جانسون^۶، ۲۰۰۰). به نظر می‌رسد یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در تعاملات^۸ بین فردی، نوع سبک دلبستگی است که در دوران کودکی فرد شکل گرفته و با توجه به محیطی که در آن تحول یافته است، در سنین بعدی ادامه می‌یابد. دلبستگی که به عنوان پیوند عاطفی کودک - مادر است، تعیین‌کننده بهداشت و سلامت روانی فرد است (بالبی، ۱۹۶۰، ۱۹۶۱، ۱۹۸۵، به نقل از، مظاهری، ۱۳۷۷). هر کودکی که به دنیا می‌آید، اولین کسی را که در بدو تولد مشاهده و لمس می‌کند، مادر است. در واقع کودکان در حالی دنیای بسته و امن جنینی را وداع می‌گویند که امنیت از دست رفته را با آغوش پرمهر مادر جبران می‌کنند و بی‌شک متضمن امنیت روانی کودک در چندین

1. Rosen. Grandon
2. Mayers
3. Hattic
4. Aldos
5. Einhart
6. attitude
7. F.H.jhonson
8. Reciprocity

سال اول زندگی اوست و چه بسا اثرات طولانی مدت عواطف مادری گستره زندگی فرد را در بر می‌گیرد (بالبی، ۱۹۶۹، به نقل از، عارفی، نوابی نژاد، ثنایی، ۱۳۸۵).

عوامل گوناگونی چون عوامل شخصیتی و تجارب دوران کودکی، نقش فزاینده‌ای در برقراری روابط صمیمانه و ایجاد عشق زوجین ایفا می‌کنند. در بررسی ارتباط بین ساختارهای شخصیتی و ویژگی‌های فردی بهتر است به ارتباط اولیه کودک با والدین او تاکید بیشتر شود. همچنان که هارتمن و بتلهایم اعتقاد دارند، روابط بین کودک و مادر نه تنها در ساختار شخصیتی، بلکه در روابط زناشویی کاملاً مؤثر است (بلوم^۱، ۱۳۸۱، به نقل از، شریفی درآمدی و کامکاری).

بالبی (۱۹۶۹، به نقل از، حسینی، ۱۳۸۸)، دلبستگی (پیوند عاطفی) نوزاد به مادر را تشریح کرد و نشان داد چگونه سامانه (سیستم) احساسات یا رفتارهای دلبستگی، ماهیت تصورات و تجربه‌های فرد را از پیوندهای عاطفی و روابط بین فردی تعیین می‌کنند. بالبی معتقد است دلبستگی بین مادر و کودک، شالوده اجتماعی شدن کودک را در سال‌های بعد پی‌ریزی می‌کند. این پیوند در رشد سالم کودک امری جدی بوده و نقش عمیق و گسترده‌ای در رشد وی دارد. احساس عمیقی که کودک به طور فطری و طبیعی نسبت به مادر دارد، می‌تواند تاثیر شگرفی در تأمین رفاه و سلامت داشته باشد.

براساس نظریه دلبستگی، فعالیت سیستم دلبستگی، محدود به دوران کودکی نبوده و در تمام طول زندگی و پیوندهای عاطفی دیگر، چون دوستی‌ها، ازدواج، روابط خویشاوندی و غیره فعال می‌ماند و انسان‌ها در هیچ سنی به طور کامل از احساس اعتماد نسبت به افراد مهم زندگی آزاد نیستند (هزن و شیور^۲، ۱۹۹۴، به نقل از، مظاهری، ۱۳۷۹). بالبی که پرچمدار نظریه دلبستگی است، با ترکیب مفاهیم اساسی نظریات روان تحلیل‌گری، کردار شناسی^۳، روان شناسی رشد و روان شناسی شناختی در زمینه پیوستگی و نظم بخشی عواطف، مبانی اصلی «نظریه دلبستگی» را بنا نهاد. بالبی بر اهمیت سال‌های اولیه زندگی واقف، و متقاعد شد که فرآیند رشد را نمی‌توان بدون توجه به تعامل مادر و کودک درک کرد (شیور و میکولینسر^۴، ۲۰۰۵).

اینزورث^۵ (۱۹۷۸، به نقل از، برک، ۲۰۰۲، ترجمه سید محمدی، ۱۳۸۷)، بر همین اساس، موفق به ابداع موقعیتی آزمایشی برای تشخیص انواع روابط کودک و مراقب وی شد و سه سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا را تفکیک کرد. به طور کلی شواهد حاکی از آن است، که خاطرات دلبستگی کودک پیش بینی کننده قدرتمندی برای روابط رمانتیک (عاشقانه) در بزرگسالی است (برک، ۲۰۰۲، ترجمه سید محمدی، ۱۳۸۷).

هاریسون گریبر و لی آنی (۱۹۹۱، به نقل از تابع جماعت ۱۳۸۶) در تحقیقی تحت عنوان سبک‌های دلبستگی

1. Boolom
2. Hazan and Shaver
3. Ethnology
4. Shaver and Mikulincer
5. Ainsworth

در روابط زناشویی، سبک‌های دلبستگی ترسناک یا بیمناک، منفصل، پریشان و ایمن را در افراد مورد بررسی قرار دادند، نتایج حاکی از این بود که سبک دلبستگی در بزرگسالی با متغیرهای رفتار دلبستگی و نگرش‌ها، رضایتمندی زناشویی، صمیمیت و مشکلات بین فردی افراد مرتبط بود.

سیمپسون^۱ (۱۹۹۰، به نقل از، صابری زفرقندی، ۱۳۸۸)، در بررسی سبک‌های دلبستگی ایمن و غیر ایمن در بین زوج‌ها، اعلام کرد که زوج‌های ایمن نسبت به غیر ایمن، نسبت به هم اعتماد بیشتری دارند و سطوح بالاتری از رضایتمندی از روابط، اعم از همبستگی تقابلی (قابلیت اتکای متقابل) و تعهد بینشان دیده می‌شود. افراد با سبک‌های دلبستگی متفاوت در موقعیت‌های گوناگون از جمله موقعیت‌های تنش‌زا، به شکل‌های متفاوت رفتار می‌کنند. به عبارت دیگر، سبک دلبستگی افراد عاملی برای شناسایی و طبقه‌بندی تفاوت‌های فردی است.

در پژوهشی که نوری (۱۳۸۸) در مورد رابطه بین سبک‌های دلبستگی و نگرش نسبت به عشق و ازدواج انجام داد، نشان داد که بین برخی از سبک‌های دلبستگی با برخی از انواع عشق رابطه وجود دارد. فروشانی، امانی‌پور و محمودی (۱۳۸۸، به نقل از، دوست محمدی، ۱۳۸۹)، در پژوهشی با عنوان رابطه سبک‌های دلبستگی و راهبردهای حل تعارض با رضایتمندی زناشویی زنان به این نتیجه رسیدند که سبک دلبستگی ایمن با رضایتمندی زناشویی و راهبردهای حل تعارض، رابطه مثبت و سبک مضطرب/ دوسوگرا با رضایتمندی زناشویی و راهبردهای حل تعارض رابطه منفی دارد.

دلبستگی نگه دارنده نزدیکی متقابل بین دو فرد در تمام مراحل زندگی است (خانجانی، ۱۳۸۴). سبک دلبستگی فرد اگرچه در سال‌های اولیه زندگی شکل می‌گیرد، ولی در تمام طول عمر تداوم می‌یابد و ابعاد مختلف زندگی فرد از جمله روابط صمیمانه، عشق و ازدواج و چه بسا همسازی زناشویی وی را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد (هازن^۲ و شیور^۳، ۱۹۸۷؛ سیمپسون^۴، رهلز^۵، و نلیگان^۶، ۱۹۹۲).

افراد با سبک‌های دلبستگی متفاوت در موقعیت‌های گوناگون از جمله موقعیت‌های تنش‌زا، به شکل‌های متفاوت رفتار می‌کنند. به عبارت دیگر، سبک دلبستگی افراد عاملی برای شناسایی و طبقه‌بندی تفاوت‌های فردی است.

سوالات پژوهش

۱- آیا بین سبک دلبستگی ایمن با نگرش نسبت به ازدواج رابطه وجود دارد؟

1. Simpson
2. Hazan, C
3. Shaver, P
4. Simpson, J. A
5. Rholes
6. Nelligan

- ۲- آیا بین سبک دلبستگی اجتنابی با نگرش نسبت به ازدواج رابطه وجود دارد؟
- ۳- آیا بین سبک دلبستگی اضطرابی / دوسوگرا با نگرش نسبت به ازدواج رابطه وجود دارد؟
- ۴- آیا بین سبک دلبستگی ایمن با نگرش نسبت به حل تعارض رابطه وجود دارد؟
- ۵- آیا بین سبک دلبستگی اجتنابی با نگرش نسبت به حل تعارض رابطه وجود دارد؟
- ۶- آیا بین سبک دلبستگی اضطرابی / دوسوگرا با نگرش نسبت به حل تعارض رابطه وجود دارد؟

روش‌شناسی پژوهش

روش استفاده شده در این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و تحقیقات کاربردی است.

جامعه آماری، نمونه و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری این پژوهش دانشجویان مجرد (۱۸۳۲۵ نفر) شاغل به تحصیل، مقطع کارشناسی در ۱۶ دانشکده دانشگاه تهران در سال تحصیلی ۱۳۸۹ بودند.

با توجه به این که دانشجویان مورد مطالعه در ۱۶ دانشکده از نظر تعداد ناهمگن بودند و از طرفی محقق قصد مقایسه این زیرگروه‌ها را داشت، از این رو از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده شده است. بدین صورت که به نسبت جمعیت کل هر یک از ۱۶ دانشکده، نمونه آن دانشکده انتخاب شد که از این طریق تعداد حجم نمونه ۳۸۸ نفر به دست آمد.

(مجموع تعداد دانشجویان هر دانشکده تقسیم بر تعداد افراد جامعه × نمونه تحقیق)

ابزار پژوهش

ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات شامل دو پرسش‌نامه بود که عبارتند از:

الف: پرسش‌نامه بازنگری شده مقیاس دلبستگی بزرگسالان کولینز و رید (۱۹۹۶)، به نقل از غباری و حدادی، (۱۳۸۹). مقیاس دلبستگی بزرگسالان ابتدا در سال ۱۹۹۰ به وسیله کولینز و رید تهیه شد و در سال ۱۹۹۶ مورد بازنگری قرار گرفت. مبنای نظری این آزمون نظریه دلبستگی است.

این مقیاس شامل خود-ارزیابی از مهارت‌های ایجاد ارتباط و خود-توصیفی شیوه شکل‌دهی روابط دلبستگی نسبت به چهره‌های دلبستگی نزدیک است. این مقیاس مشتمل بر ۱۸ ماده می‌باشد که از طریق علامت‌گذاری روی یک مقیاس ۵ درجه‌ای (از نوع لیکرت) سنجیده می‌شود.

با تحلیل عوامل، ۳ زیرمقیاس که هر مقیاس شامل ۶ ماده است مشخص می‌شود، ۳ زیرمقیاس

عبارتند از: وابستگی (D: Dependence)، نزدیک بودن (C: Closeness)، اضطراب (Anxiety):

ب) پرسش نامه پیش از ازدواج (PMI)^۱

این پرسش نامه بر اساس کتاب رابطه سازی دیوید اولسون^۲ (مبتکر پرسش نامه PREPARE) و همکاران تهیه و تدوین شده است. کتاب رابطه سازی یک منبع بسیار غنی و معتبر در زمینه آموزش ازدواج و پرورش مهارت های مرتبط با این حیطه است. پرسش نامه PMI عموماً برگرفته از کویزهای ابتدای هر فصل می باشد که از طریق نگرش و مهارت های افراد را ارزیابی می کند. در مجموع سه خرده مقیاس (A,B,C) ۱۵ سوالی و یک مقیاس کلی (T) ۴۵ سوالی تهیه شد که شامل موارد زیر می باشد.

مقیاس A: در برگیرنده ۱۵ عبارت است که عموماً نگرش و تا حدودی شمایی از مهارت افراد در مورد آشنایی، نامزدی و به طور کلی ازدواج را ارزیابی می کند. (سوال ۱-۱۵)

مقیاس B: شامل ۱۵ عبارت است که عموماً نگرش افراد در رابطه با عشق برآورد می کند (سوال ۱۶-۳۰).

مقیاس C: این مقیاس شامل ۱۵ عبارت است که نگرش و مهارت افراد را در مورد ارتباط و حل تعارض^۳ ارزیابی می کند. در واقع نگرش‌ها، مهارت‌ها، احساسات و عقاید شخصی افراد را در ایجاد یا حل تعارض می‌سنجد (سوال ۳۱-۴۵).

مقیاس T (کل): این مقیاس از حاصل جمع مقیاس های فوق بدست می آید. $A+B+C=T$

پایایی و روایی

اعتبار و پایایی پرسش نامه دلبستگی: کولینز و رید (۱۹۹۰)، به نقل از، فینی و نولر، ۱۹۹۶، به نقل از پاکدامن، ۱۳۸۰، به نقل از غباری و حدادی (۱۳۸۹) نشان دادند که زیرمقیاس‌های نزدیک بودن (C)، وابستگی (D) و اضطراب (A) در فاصله زمانی ۲ ماه و حتی ۸ ماه پایدار ماندند. کولینز، برای بررسی قابلیت اعتماد پرسش نامه، میزان آلفای کرونباخ را برای هر زیرمقیاس آن، در دو نمونه ۱۷۳ و ۱۰۰ نفری از دانشجویان به ترتیب برای زیرمقیاس C، ۰/۸۱، ۰/۸۲، زیرمقیاس D، ۰/۷۸، ۰/۸۰ و زیرمقیاس A، ۰/۸۵، ۰/۸۳ گزارش کرده است.

از سوی دیگر در ایران، در پژوهشی که غباری و حدادی (زیر چاپ) در سال ۱۳۸۹ بر روی ۴۶۸ نفر از دانشجویان علوم پزشکی ایران انجام دادند، همسانی درونی (آلفای کرونباخ) مقیاس سبک دلبستگی بزرگسالان کولینز و رید (۱۹۹۶) به قرار زیر بوده است:

مقیاس نزدیک بودن (C) ۰/۴۸، مقیاس وابستگی (D) ۰/۵۵ و اضطراب (A) ۰/۷۹ گزارش کردند.

اعتبار و پایایی پرسش نامه PMI

به منظور ارزیابی مقدماتی اعتبار و پایایی این پرسش نامه نیز اقدامات زیر صورت گرفته است:

1. Pre_marriage_inventory
2. olsson
3. Conflict resolution

اجرای مقدماتی بر روی یک گروه ۳۰ نفری (دانشجو، دانش آموز و غیرمحصل) نشان می دهد ضریب پایایی آلفای کرونباخ این پرسش نامه ۰/۶۶ است و این ضریب در مورد پرسش نامه های غیربالینی معتبر است. این آزمون در بین دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه پیام نور زنجان توسط برزگر (۱۳۸۵) هنجاریابی شده است که ملاک های روان سنجی آن به شرح زیر است :

اندازه گیری پایایی پرسش نامه از طریق بازآزمایی با فاصله زمانی ۴ هفته ضریب همبستگی ۰/۷۸ را به دست داد که در سطح ۰/۰۱ / معنادار بود.

آلفای کرونباخ برای شاخص کل PMI در مرحله آزمون برابر با ۰/۸۴ و در مرحله آزمون مجدد ۰/۸۷ بود که اندازه مطلوبی است.

در ارزشیابی اعتبار پرسش نامه از چندین روش استفاده شد. به منظور برآورد اعتبار صوری، پرسش نامه به تعدادی از متخصصان روان شناسی ارائه گردید همه توان PMI در سنجش آمادگی ازدواج را مورد تایید قرار دادند. شاخص کل PMI همبستگی بالایی را با هر ۳ عامل (A_B_C) دارد. همچنین تحلیل عاملی منجر به استخراج ۷ عامل از پرسش نامه شادکامی آکسفورد شد که ۰/۳۳ از واریانس سوال ها را تبیین می کنند. علاوه بر این تحلیل عاملی مرتبه دوم بیانگر این مطلب بود که PMI را می توان به عنوان یک سازه تک بعدی برای اندازه گیری میزان آمادگی ازدواج در نظر گرفت.

یافته ها

سوال اول: آیا بین سبک دلبستگی ایمن با نگرش افراد نسبت به ازدواج رابطه وجود دارد؟
جدول ۱ بررسی رابطه سبک دلبستگی ایمن با نگرش افراد در مورد ازدواج به طور کلی

		همبستگی	
نگرش افراد در مورد ازدواج به طور کلی	سبک دلبستگی ایمن		
۱۱۸(*)	۱	Pearson Correlation	سبک دلبستگی ایمن
		.Sig (۲-tailed)	
		N	
۰۲۲	۳۷۷	Pearson Correlation	نگرش افراد در مورد ازدواج به طور کلی
		.Sig (۲-tailed)	
		N	
۳۷۷	۱۱۸(*)	Pearson Correlation	نگرش افراد در مورد ازدواج به طور کلی
		.Sig (۲-tailed)	
		N	
۱	۰۲۲	Pearson Correlation	نگرش افراد در مورد ازدواج به طور کلی
		.Sig (۲-tailed)	
		N	
۳۷۷	۳۷۷	Pearson Correlation	نگرش افراد در مورد ازدواج به طور کلی
		.Sig (۲-tailed)	
		N	

با توجه به جدول فوق رابطه معناداری بین سبک دلبستگی ایمن با نگرش افراد در مورد ازدواج به طور کلی در سطح $p=0,05$ وجود دارد.

از جدول فوق این چنین بر می آید که افراد دارای سبک دلبستگی ایمن دارای نگرش و مهارت بیشتر و

احتمالاً آمادگی مناسب تر برای ازدواج هستند. (چرا که ازدواج وابسته به شرایط مهم دیگری نیز است که به وسیله این پرسش نامه ارزیابی نمی شود).

سوال دوم: آیا بین سبک دلبستگی اجتنابی با نگرش به ازدواج رابطه وجود دارد؟
جدول ۲ بررسی رابطه سبک دلبستگی اجتنابی با نگرش افراد در مورد ازدواج به طور کلی

همبستگی		سبک دلبستگی اجتنابی	نگرش افراد در مورد ازدواج به طور کلی
سبک دلبستگی اجتنابی	Pearson Correlation	۱	۰۰۹.
	.Sig. (۲-tailed)		۸۶۲.
	N	۳۷۷	۳۷۷
نگرش افراد در مورد ازدواج به طور کلی	Pearson Correlation	۰۰۹.	۱
	.Sig. (۲-tailed)	۸۶۲.	
	N	۳۷۷	۳۷۷

با توجه به جدول فوق رابطه معناداری بین سبک دلبستگی اجتنابی با نگرش افراد در مورد ازدواج به طور کلی وجود ندارد.

سوال سوم: آیا بین سبک دلبستگی اضطرابی / دوسوگرا با نگرش به ازدواج رابطه وجود دارد؟
جدول ۳ بررسی رابطه سبک دلبستگی اضطرابی با نگرش افراد در مورد ازدواج به طور کلی

همبستگی		سبک دلبستگی اضطرابی	نگرش افراد در مورد ازدواج به طور کلی
سبک دلبستگی اضطرابی	Pearson Correlation	۱	۰۸۴.-
	.Sig. (۲-tailed)		۱۰۵.
	N	۳۷۷	۳۷۷
نگرش افراد در مورد ازدواج به طور کلی	Pearson Correlation	۰۸۴.-	۱
	.Sig. (۲-tailed)	۱۰۵.	
	N	۳۷۷	۳۷۷

با توجه به جدول فوق رابطه معناداری بین سبک دلبستگی اضطرابی با نگرش افراد در مورد ازدواج به طور کلی وجود ندارد.

جدول ۴ خلاصه نتایج تحلیل رگرسیون و ارائه معادله رگرسیون

سطح معناداری	T	ضریب استاندارد رگرسیون	خطای معیار	ضریب رگرسیون	شاخص آماری منبع
۰۰۰	۴,۷۹۲	-	۳,۹۶۸	۱۹,۰۱۳	مقدار ثابت
۰۰۱	۳,۴۱۶	۲۶۹	۰۵۹	۲۰۲	ایمن
۳۱۴	۱,۰۰۷-	۰۵۵-	۰۴۸	۰۴۸-	اجتنابی
۰۶۳	۲,۹۶۶	۲۳۹	۰۹۳	۲۷۵	اضطرابی

اطلاعات مندرج در جدول نشان می دهد که متغیرهای سبک های دلبستگی (فقط ایمن) توانسته اند سهم زیادی در تبیین نگرش کلی درباره ازدواج داشته باشند.
معادله رگرسیون به صورت زیر است:
(ایمن) $۱۹,۰۱۳ + ۲۰۲ =$ نگرش کلی درباره ازدواج

بحث و نتیجه گیری

هدف از این پژوهش بررسی رابطه بین سبک های دلبستگی و نگرش نسبت به ازدواج در دانشجویان مجرد کارشناسی شاغل به تحصیل دانشگاه تهران در سال ۱۳۸۹ است.
اطلاعات مندرج در جدول نشان می دهد که متغیرهای سبک های دلبستگی (فقط ایمن) توانسته اند سهم زیادی در تبیین نگرش کلی درباره ازدواج داشته باشند. به عبارت دیگر از روی نمره سبک های دلبستگی به عنوان متغیرهای پیش بین می توان میزان نگرش کلی درباره ازدواج را به عنوان متغیر ملاک مورد پیش بینی قرار داد. معادله رگرسیون به صورت زیر است:
(ایمن) $۱۹,۰۱۳ + ۲۰۲ =$ نگرش کلی درباره ازدواج
با توجه به معادله فوق سهم دلبستگی ایمن در نگرش کلی درباره ازدواج از سایر خرده مقیاس ها بیشتر است و علامت + نشان دهنده این است که با افزایش سبک دلبستگی ایمن ، نگرش کلی نسبت به ازدواج افزایش می یابد

پیشنهادهای کاربردی

-از آن جایی که روان شناسان معتقدند که دلبستگی به عنوان مهم ترین ویژگی های شخصیتی انسان ها محسوب می شود، تلاش کنیم که آن ها را به سبک ایمن سوق دهیم؛ چرا که دلبستگی توأم با امنیت بهداشت روانی و رضایت زناشویی را نیز افزایش می دهد.
-از آن جایی که در جوامع امروزی طلاق افزایش چشمگیری داشته است، برای استحکام و بقای خانواده

همچنین سلامت و بهزیستی افراد جامعه بهتر است قبل از ازدواج مهارت‌های جوانان در این زمینه افزایش یابد و با نگرش بهتری زندگی را آغاز نمایند که جهت دستیابی به این امر برگزاری کارگاه‌های آموزش پیش از ازدواج پیشنهاد می‌گردد.

برگزاری دوره‌های آموزشی جهت مراقبان، به خصوص مادران برای توجه و اصلاح روابط با کودکان، به این علت که عوارض تلخ ترک کردن و بی‌توجهی به درخواست‌های محبت کودک، تمام عمر بر زندگی او سایه می‌افکند.

منابع فارسی

- اینگه‌هارت، رونالد (۱۳۸۲). تحول فرهنگی در جوامع پیشرفته صنعتی. ترجمه مریم وتر، تهران: انتشارات کویر.
- ابراهیمی، نسترن (۱۳۸۷). بررسی تاثیر آموزش و انتخاب و کنترل گلاسر بر آزار عاطفی زوجین در شهر اصفهان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه اصفهان.
- برک، لورا، ای، (۲۰۰۲). روان‌شناسی رشد. ترجمه یحیی سید محمدی، (۱۳۸۷). تهران: انتشارات ارسباران.
- برزگر، ناصر (۱۳۸۵). بررسی اعتبار و روایی سیاهه ارزیابی آمادگی ازدواج اشتنبرگ (PMI): شورای تحقیقات کاربردی دانشگاه‌های استان زنجان.
- تابع جماعت، محمدرضا. (۱۳۸۶). پیش‌بینی رضایت زناشویی براساس سبک‌های دلبستگی، پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات.
- جانسون، سوزان ام. ویفن، والری ای (۲۰۰۳). فرایندهای دلبستگی در زوج درمانی و خانواده درمانی. ترجمه فاطمه بهرامی، عذری اعتمادی، سعیده بطلانی، روناک عشقی، مهناز جوکار، محمدمسعود دیاریان، ناصر یوسفی، شیوا رضوان، پریسا نیل فروشان، علی نویدیان، اعظم صالحی (۱۳۸۸).
- حسینی، سید شایسته، (۱۳۸۸)، اثربخشی آموزشی مؤلفه‌های درون فردی و بین فردی هوش هیجانی بر سبک‌های دلبستگی در دانش‌آموزان دختر دبیرستانی شهر رشت. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات.
- خانجانی، زینب (۱۳۸۴). تحول و آسیب‌شناسی دلبستگی از کودکی تا نوجوانی. تبریز: انتشارات فروزش.
- خانجانی، زینب، دادستان. پریخ (۱۳۸۲). بررسی رابطه نشانه‌های مرضی مادر با شکل‌گیری دلبستگی و مشکلات رفتاری / اجتماعی کودکان پیش‌دبستانی. مجله روان‌شناسی، سال هفتم، شماره ۲۷، ۲۵۲-۲۳۳.
- ساروخانی، باقر (۱۳۸۱). مقدمه ای بر جامعه‌شناسی خانواده. تهران: انتشارات سروش.
- ستیر، ویرجینیا. (۲۰۰۰). آدم‌سازی در روان‌شناسی خانواده. ترجمه بهروز بیرشک. (۱۳۸۸). تهران: انتشارات رشد.
- شریفی، ماندانا. (۱۳۷۹). بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی با انواع مکانیزم‌های دفاعی. پایان نامه کارشناسی

ارشد دانشگاه تهران

- دوست محمدی، یحیی. (۱۳۸۹). بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و ابعاد سه‌گانه عشق اشتربنبرگ با سازگاری زناشویی در بین معلمان متأهل شاغل در آموزش و پرورش شهر شهریار، سال تحصیلی ۸۹-۸۸. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره خانواده. دانشگاه علامه طباطبایی.
- صابری زفرقندی، زهره. (۱۳۸۸). بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و خویشتن‌پنداری با رضایت زناشویی معلمان متأهل شهر تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی. واحد رودهن.
- مظاهری، محمدعلی. (۱۳۷۹). نقش دلبستگی در کنش وری ازدواج. مجله روان‌شناسی ۱۵، سال چهارم، شماره ۳. (۲۸۶-۳۱۸).
- مظاهری، محمدعلی (۱۳۷۷). الگوی دلبستگی نوزادان ایرانی. مجله روان‌شناسی ۸، سال دوم، شماره ۴. (۲۹۲-۳۱۵).
- مظاهری، محمدعلی (۱۳۷۹). نقش دلبستگی بزرگسالان در کنش ورزشی ازدواج، مجله روان‌شناسی، سال ۴، شماره ۱۵، صص ۲۹۶-۲۸۶.
- نظری، علی محمد، نوابی نژاد، شکوه (۱۳۸۵). بررسی تاثیر مشاوران راه‌محور بر رضایت زناشویی زوجین هر دو شاغل. فصل‌نامه تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره، جلد ۵، شماره ۲۰، ۸۵-۵۳.
- نوری، نسیم (۱۳۸۸). رابطه بین سبک‌های دلبستگی و نگرش افراد به عشق و تاثیر آن‌ها بر معیارهای ازدواج، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس تهران.
- عارفی، مختار. نوابی نژاد، شکوه. ثنایی، باقر. (۱۳۸۵). بررسی رابطه بین سبک‌های دلبستگی با کیفیت دوستی در دانش‌آموزان دبیرستانی شهر کرمانشاه. فصل‌نامه علمی- پژوهشی انجمن مشاوره ایران. تابستان ۱۳۸۵. جلد ۵. شماره ۱۸.
- Bowlby, J., 1969, 1973, 1989, Attachment and loss vol.2. separation, anxiety and anger, New York, Basic books
- Collin, V.L. (1996). Human Attachment. The MC Graw-Hill companies, Inc
- David. Olsson., Defrain, J & Olson A. K. (1999). Building Relationship. Developing Skills for Life Innovation.
- David. H. Olsson, personal communication cited in Stanley, S.M. (2001). Making a case for Premarital Education. Family Relations, 50, 272-280. Hazen, C & Shaver, P. (1987). Attachment as an Organizational Framework for research on close Relationship. Psychological Inquiry, 5, 7-22
- Jonsson, F.H (2000). Parental divorce: long – term effects on mental health. Family relations and adult sexual behavior, 41, 101-105

- Martin, P.d., Martin, D, Martin, M.(2001). “Adolescent Premarital Sexual Activity, Cohabitation, and Attitudes Toward Marriage”. *ADOLESCENCE* 36, (143), 601-609
- Mikulincer, M. , and Shaver, P. R. (2003). The attachment behavior system in adulthood: Activation, psychodynamics, and interpersonal. In M. P. Janna (Ed). *Advances in experimental social psychology* 35, 53- 152. New York: Academic press.
- Rosen. Grandon, d.R., Meyers,d. E, & Hattic,d.A.(2004). The relation Ship between marital characteristic, marital interaction process and marital satisfaction. *Journal of counseling and Development*, 201, 580.